

EXCLUSIEF VOOR ARTSEN

Studiegids

# MUSCULOSKELETALE GENEESKUNDE

—  
Evidence based medicine en  
evidence based practice

—  
Drie studieniveaus  
CAS, DAS en MSc

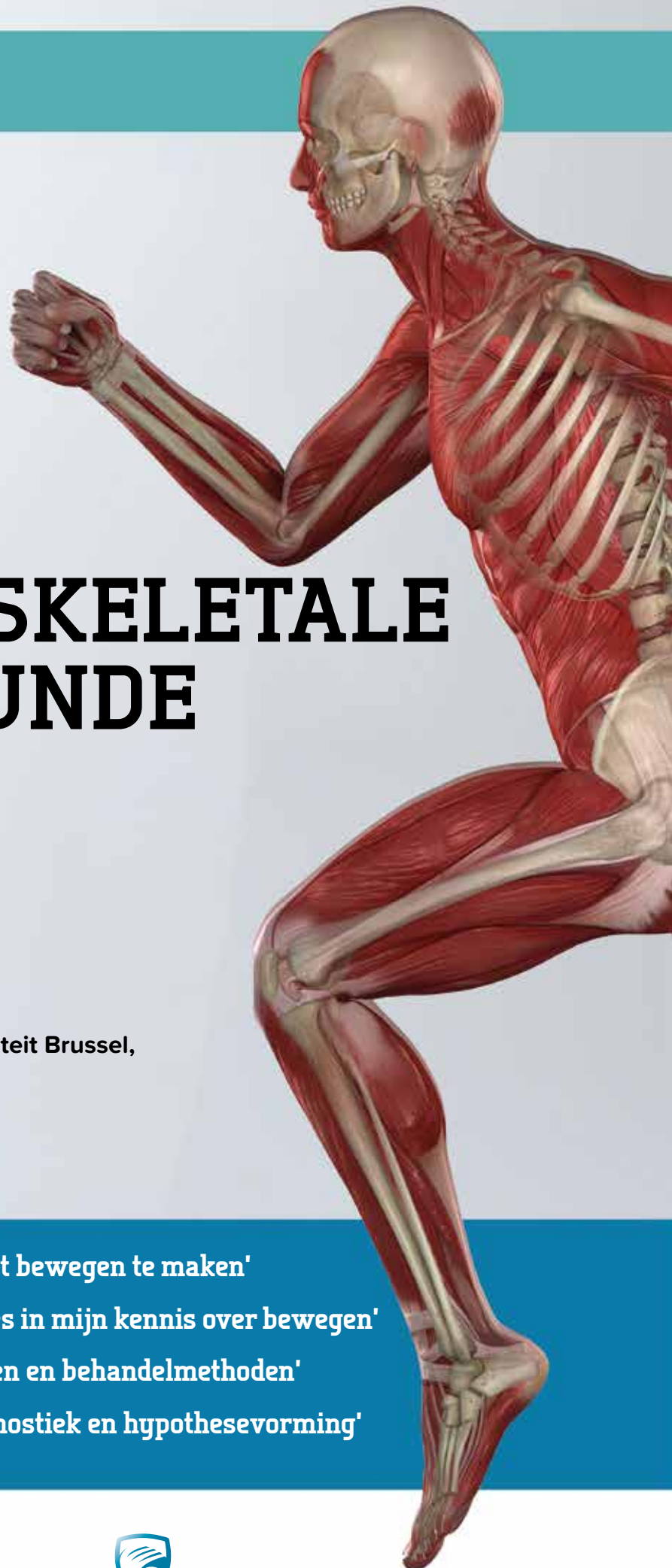
—  
Samenwerking tussen Vrije Universiteit Brussel,  
Stichting Manuele Geneeskunde en  
SOMT University Campus

'Eén op de drie klachten heeft met bewegen te maken'

'Er zaten best wat lacunes in mijn kennis over bewegen'

'Open-mind voor nieuwe inzichten en behandelmethoden'

'Nadruk ligt op diagnostiek en hypothesevorming'



# DRIE STUDIENIVEAUS OM UW KENNIS OVER HET BEWEGINGSAPPARAAT TE VERGROTEN

Een op de drie tot vier klachten van patiënten is gerelateerd aan problemen in de spier/skeletketen van wervelkolom en extremiteiten. Een aantal dat door de vergrijzing jaarlijks oploopt.

## VAKOMSCHRIJVING

Musculoskeletale Geneeskunde (MG) houdt zich bezig met evidence based onderzoek en de niet-chirurgische behandeling van patiënten met pijn en andere klachten van het bewegingsapparaat. MG wordt in vele landen over de hele wereld beoefend door huisartsen en specialisten, zoals: orthopeden, revalidatieartsen, reumatologen en sportartsen.

## DRIE NIVEAUS VAN SPECIALISATIE

Door een unieke samenwerking tussen de Vrije Universiteit Brussel, SOMT University Campus en de Stichting Manuele Geneeskunde is er een geïntegreerd Certificaat (CAS), Diploma (DAS) en Master-traject ontstaan voor een brede groep van artsen met verschillende aspiraties.

De CAS opleiding is de basis cursus met een praktijkgerichte introductie in MG (diagnostiek, klinisch redeneren en makkelijk toepasbare therapeutische interventies) en is een onderdeel van de DAS opleiding. Deze leidt op tot een door de European Scientific Society of Manual Medicine (ESSOMM) erkend diploma. CAS en DAS zullen u op basis van evidence based medicine en

evidence based practice veel eyeopeners en inzichten opleveren voor uw dagelijkse praktijk.

Kroon op de CAS/DAS opleiding is het daarop aansluitende universitaire curriculum dat artsen opleidt tot Master of Science (MSc) Manuele Geneeskunde. De afgestudeerde arts is een breed georiënteerde klinische topexpert in de diagnostiek en behandeling van Musculoskeletale aandoeningen.

## INTERNATIONALE ERKENNING

In België geniet de Manuele Geneeskunde al langer een universitaire status. Het ESSOMM curriculum van de DAS is door de European Medical Specialists Union geaccepteerd als sub-specialisatie. Vele duizenden huisartsen en medische specialisten in Duitsland, Engeland, Frankrijk, Zwitserland, Oostenrijk en Denemarken passen manuele geneeskunde toe in hun praktijk.

## VOOR WELKE ARTSEN ZIJN DEZE STUDIES GESCHIKT?

Voor artsen die relatief veel te maken hebben met klachten aan het bewegingsapparaat en die zich verder willen verdiepen in de diagnostiek, de hypothesevorming en de behandeling:

- ✓ Huisartsen
- ✓ Sportartsen
- ✓ Revalidatieartsen
- ✓ Pijnbestrijders
- ✓ Bedrijfsartsen
- ✓ Verzekeringsartsen

# EEN OP DE DRIE KLACHTEN HEEFT MET BEWEGEN TE MAKEN

Klachten van het houding- en bewegingsapparaat staan zeer hoog in de prevalentie en incidentie van de Nederlandse bevolking. Veel artsen zijn daarom actief op zoek naar mogelijkheden om hun kennis en kunde op musculoskeletaal gebied te vergroten. De nieuwe CAS en DAS opleidingen en de bestaande MSc opleiding op het gebied van Musculoskeletale Geneeskunde hebben de ambitie hen hierbij te helpen. Bovendien bieden zij veel wetenschappelijke evidentie bij veel voorkomende musculoskeletale aandoeningen.

Kijk voor meer informatie over de opleidingen op pagina 6 en 7 van deze Studiegids of ga naar [somtuniversity.nl/artsenopleiding](http://somtuniversity.nl/artsenopleiding)

## KENNISMAKINGSAANBOD

Door een 50% subsidie van de SMG bedragen de kosten voor de CAS (10 ECTS) en DAS (20 ECTS) € 150 per dag.

(accreditatie voor de verschillende registers is in aanvraag)



## MELD U AAN OP

[SOMTUNIVERSITY.NL/ARTSENOPLEIDING](http://SOMTUNIVERSITY.NL/ARTSENOPLEIDING)

VOOR: - EEN INFO-AVOND  
- INFO OVER LIFELONG LEARNING

"MIJN PATIËNTEN  
HEBBEN RECHT  
OP DE BEST MOGELIJKE  
EN KOSTENEFFICIËNTE  
BENADERING VAN HUN  
KLACHTEN"





# ERVARINGEN VAN COLLEGA-ARTSEN MET MUSCULOSKELETALE GENEESKUNDE

‘Het frustreerde me dat sommige patiënten steeds weer met dezelfde blessure terugkwamen. Op foto’s bleek weinig afwijkends te zien en bezoeken aan de fysiotherapeut leverden weinig op. Ondertussen bleef de patiënt met zijn klachten zitten. Terwijl ik dacht: ‘Daar moet toch een verklaring voor zijn? Datzelfde onbevredigende gevoel had ik bij rugklachten: 90% specifiek is toch absurd hoog.’ Aan het woord is huisarts Leo Savelkouls.



LEO SAVELKOULS, HUISARTS

**‘90% VAN DE RUGKLACHTEN IS SPECIFIEK, DAT VOND IK ABSURD HOOG’**

Via een workshop voor huisartsen kwam Savelkouls in aanraking met manuele geneeskunde. Daarop besloot hij de opleiding tot arts Manuele Geneeskunde te volgen. Savelkouls: ‘Ik heb heel goed geleerd hoe gewrichten precies werken. Hoe afwijkingen kunnen ontstaan en hoe deze met manipulaties en andere handelingen verholpen kunnen worden.’

De ook bij het gesprek aanwezige arts voor arbeidsgerelateerde klachten en bedrijfsarts Pieter Ruber: ‘Bewegingsklachten staan - na psychische aandoeningen - bovenaan als oorzaak voor verzuim. Als bedrijfsarts kom je er dus dagelijks mee in aanraking. Verwijzingen naar huisarts en fysiotherapeut laten te vaak geen of weinig verbetering zien. Best frustrerend, want iedere dag afwezigheid is heel kostbaar en de zieke werknemer wil vaak niets liever dan weer snel aan het werk gaan.’

Ook Ruber ging op zoek naar verdieping. In 2001 bezocht hij een congres, waar ook manuele geneeskunde aan bod kwam. Vanaf dat moment is hij werknemers gaan doorverwijzen naar een arts Manuele Geneeskunde. Aangestoken door de positieve resultaten besloot hij in 2008 ook zelf de opleiding te volgen.

‘Ik zie vaak werknemers op het spreekuur, die te lang zijn doorgedaan’, vertelt Ruber. ‘Dat zie je vaker bij mensen met fysiek werk. Die melden zich niet snel ziek, want het werk moet toch gedaan worden. Een snelle interventie is dan van groot belang, want dat zorgt voor een sneller herstel en een snellere terugkeer in het arbeidsproces. Met gerichte oefeningen en behandelingen uit de manuele geneeskunde kan ik een aantal functionele beperkingen snel verbeteren en pijnklachten verminderen.’ Een succesvolle werkwijze die ertoe



PIETER RUBER, BEDRIJFSARTS

leidde dat Ruber in een andere praktijk patiënten van collega-bedrijfsartsen behandelt.

Als arts Manuele Geneeskunde ontvangt Savelkouls patiënten uit het hele land. ‘Ja, waarom lukt het hier vaak wel?’, stelt hij zichzelf een retorische vraag. ‘Ik ben gewoon een arts, die zich gespecialiseerd heeft in het houding- en bewegingsapparaat. Zo start ik altijd met regulier orthopedisch, neurologisch onderzoek en observeer daarna nauwgezet volgens welke patronen de beweging precies verloopt.’

Vervolgens onderzoekt hij op welke behandelingen de patiënt positief reageert. Savelkouls: ‘Na twee, drie behandelingen moet er vooruitgang zijn, anders verwijst ik patiënten toch door. Manuele Geneeskunde is natuurlijk niet allesdekkend, maar je moet wel een open-mind hebben voor nieuwe inzichten

## ‘OPEN-MIND VOOR NIEUWE INZICHTEN EN RESULTATEN.’

en behandelmethoden. En natuurlijk de vele positieve resultaten! Ik vind dit een uitstekende sub-specialisatie voor collega-huisartsen, want een op de drie tot vier patiënten heeft bewegingsklachten.’ ‘En datzelfde advies geldt ook voor collega-bedrijfsartsen,’ valt Ruber zijn collega bij.

## BIJNA 50 JAAR MANUELE GENEESKUNDE IN NEDERLAND

### ‘Het blanco verwijsbriefje voor de fysiotherapeut is straks voorbij’

Het is bijna 50 jaar geleden dat de Stichting Manuele Geneeskunde door Dr. Ir. Frits Philips - ‘meneer Frits’ - werd opgericht. Wetenschappelijk onderzoek en onderwijs zijn altijd belangrijke speerpunten van de Stichting geweest. Inmiddels zijn er veel bewijzen en goed gedocumenteerde onderzoeken, die aantonen dat manuele therapie werkzaam is. Het is dan ook terecht dat Manuele Therapie door overheid en zorgverzekeraars volledig erkend is.

Bij gebrek aan inhoudelijke kennis van het bewegingsapparaat zie ik in de praktijk helaas nog regelmatig dat een arts een patiënt met een blanco briefje naar een fysiotherapeut verwijst. Als arts heb ik daar toch moeite mee en als SMG willen we daar iets aan doen.

Ik ben daarom enorm verheugd over onze samenwerking met de Vrije Universiteit Brussel en SOMT University Campus. De nieuwe CAS en DAS opleidingen zijn laagdrempelig in kosten. En de toonaangevende Master of Science-opleiding gaat er hopelijk mede voor zorgen dat overheid en zorgverzekeraars ook Musculoskeletale Geneeskunde zullen erkennen. Dat een collega-arts Manuele Geneeskunde onlangs een topbestuurder van een grote zorgverzekeraar met succes van zijn langdurige rugpijn verlost heeft, zal dit proces ook geen kwaad doen...

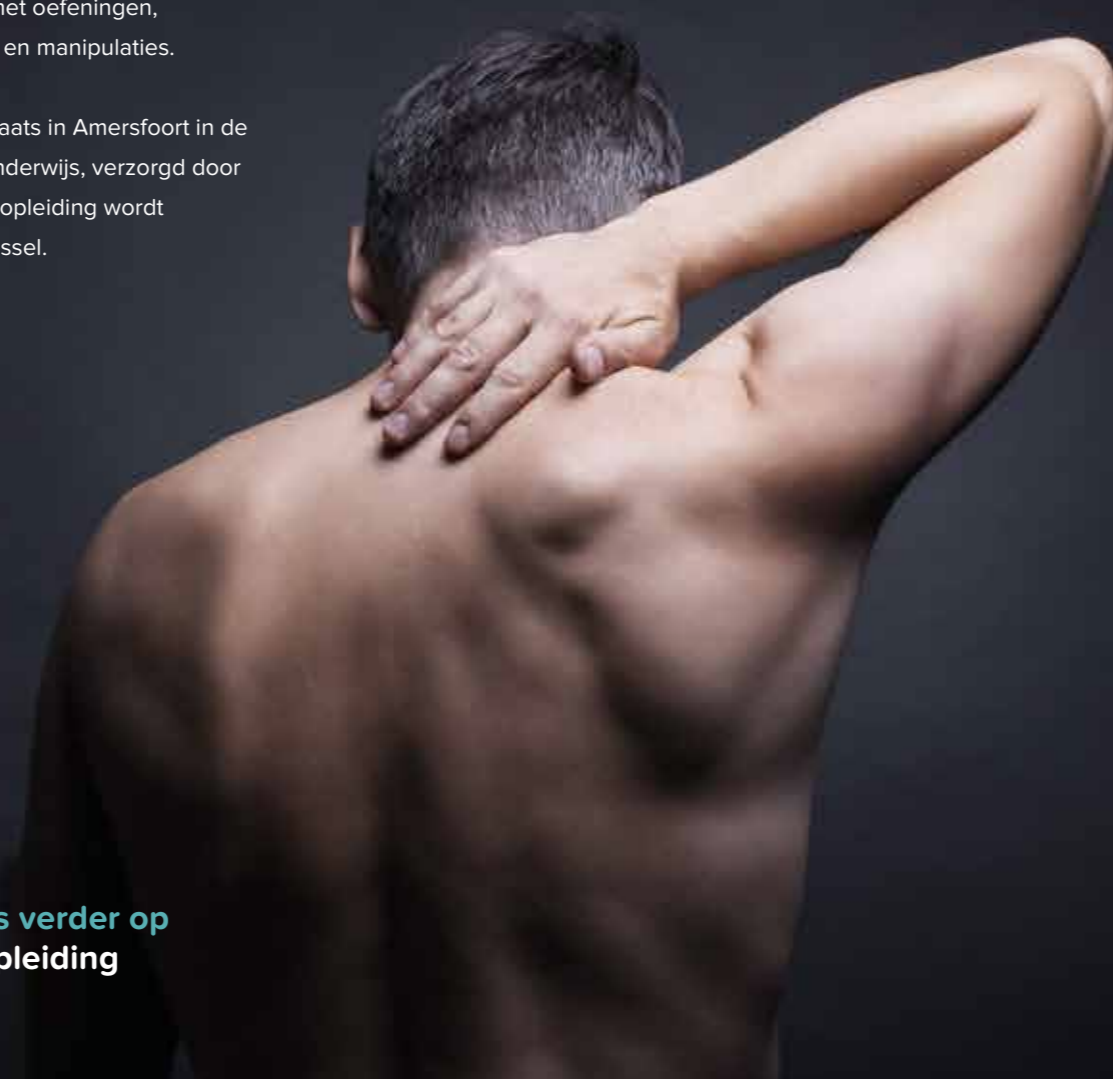


Dr. Leo van Deursen, arts  
Bestuurslid Stichting Manuele Geneeskunde

# OPLEIDINGEN DIE IN ELKAARS VERLENGDE LIGGEN

De basis van Musculoskeletale Geneeskunde is het toepassen van kennis uit de orthopedie, neurologie en biomechanica. Bij de behandelingen wordt gewerkt met oefeningen, ergonomische instructies, mobilisaties en manipulaties.

De CAS en DAS opleidingen vinden plaats in Amersfoort in de vorm van geïntegreerd en praktisch onderwijs, verzorgd door de SOMT University Campus. De MSc opleiding wordt verzorgd door de Vrije Universiteit Brussel.



Voor meer informatie, lees verder op [somtuniversity.nl/artsenopleiding](http://somtuniversity.nl/artsenopleiding)

MASTER (MSc)

## MASTER (MSc)

🕒 97 ECTS

- ✓ Onderzoeksproject o.l.v. promotor
- ✓ Klinische stages van totaal 330 uur
- ✓ Musculoskeletale dissectie anatomie
- ✓ Bewegingsanalyse, biomechanica en artrokinematica
- ✓ Musculoskeletale beeldvorming
- ✓ Wetenschappelijke evidentie integreren in klinische praktijk
- ✓ Injecties

DIPLOMA (DAS)

## DIPLOMA (DAS) inclusief CAS

25 contactdagen exclusief 2 toetsdagen

🕒 30 ECTS

- ✓ Praktische vaardigheden en evidence van o.a.:
  - Functionele behandeling
  - Specifieke oefeningen
  - Specifieke mobilisaties/manipulaties
  - 'Graded activity'
- ✓ Klinimetrie bij diagnostiek en effectmeting
- ✓ Mini-kliniek met patiënten
- ✓ Klinisch redeneren vanuit complexe casuïstiek
- ✓ De kliniek van specifieke en specifieke aandoeningen

CERTIFICAAT (CAS)

## CERTIFICAAT (CAS)

12,5 contactdagen exclusief 2 toetsdagen

🕒 10 ECTS

- ✓ Diagnostiek
  - Gestructureerde anamneses
  - 'Hands on' lichamelijk onderzoek
  - Klinisch redeneren bij casuïstiek
- ✓ Therapie
  - Uitleg, adviezen
  - Instructie, ergonomie
  - Functionele oefeningen
  - Eenvoudige mobilisaties spiertechnieken
- ✓ Thema's o.a.
  - Subgroep classificatie bij rug- en nekpijn
  - Artrose en tendinosen
  - Frozen shoulder versus impingement
  - Referred- versus radiculare pijn
  - Zenuwcompressiesyndromen

EVIDENCE-BASED MUSCULOSKELETALE GENEESKUNDE

## OVER SOMT UNIVERSITY CAMPUS

Met meer dan 1.000 studenten is SOMT University Campus marktleider in professioneel masteronderwijs op het gebied van bewegingsgerelateerde klachten. Het onderwijs wordt ondersteund door onderzoek. SOMT is van mening dat integratie van de meest recente wetenschappelijke inzichten en een innovatieve, praktijkgerichte leeromgeving deel uit moeten maken van een masterprogramma.

Vanaf september 2015 is de SOMT University Campus samen met Maastricht University de eerste universitaire opleiding Fysiotherapie in Nederland gestart. De MSc opleiding voor artsen van de VUB in samenwerking met de SOMT is in 2013 van start gegaan.



## INFORMATIE-AVONDEN

Bezoek een van de informatie-avonden Musculoskeletale Geneeskunde in Amersfoort. Introducties in de verschillende studies, ontmoet docenten en spreek collega-artsen, die de stap al gezet hebben.

SCHRIJF U IN VIA [SOMTUNIVERSITY.NL/ARTSENOPLEIDING](http://SOMTUNIVERSITY.NL/ARTSENOPLEIDING)



# 'BINNEN EEN HALF JAAR HAD IK AL DIAGNOSES GESTELD, DIE NOG NIET EERDER IN ME WAREN OPGEKOMEN'

**drs. Menno van Hogezaad**

arts en student Master (MSc) Manuele Geneeskunde

**BEZOEK EEN INFORMATIE-AVOND  
MUSCULOSKELETALE GENEESKUNDE  
IN AMERSFOORT. SCHRIJF U IN VIA:**

**[SOMTUNIVERSITY.NL/ARTSENOPLEIDING](http://SOMTUNIVERSITY.NL/ARTSENOPLEIDING)**



Vrije  
Universiteit  
Brussel

stichting  
manuele  
geneeskunde

somt  UNIVERSITY CAMPUS